

ZAL'SHEŊA ŊAN KPAŊSIR' ZOSIMDI NI NAŊGBAŊ YINI ANDUNIA TIŊGBANA SUNSUUNI

LAHABAL' TUULI

Yelimanli, behigu kam yi yen mali kore ni dariza zaŋ n chaŋ sal' mini o kpee sunsuuni faashee ka be che tab' bobbu ni tab' muxsubu yirun yirun. Din lan pahi, di bi tu ka boliyoli be be nimdi ni. Din nyaana, di bi lan tu ka zab choŋima ŋan ka alifaani gor be be sunsuuni. Yeltɔɣ' yoya lala n yi doɣsi nam tobu, ka bebu koŋ tulaale. Sal-nim yi lihiri zem zal' sheŋa ŋan be litaafi ŋo ni ka zilsigu ni fabila nabigi m-maan pahi nabili be sunsuuni. Ashee toɣsigu ni shaawara ni be sheli, fabila ni yolitem ka ka di beni.

Din ni che ka fukumsi ni muxsigu saɣim zosimdi ka sokam ti zor' n bahiri o sol' la, di tuya ka ti niŋ kookali niŋ ti suhu ni, ka zal' sheŋa ŋankam be litaafi ŋo ni daalifaani tabili sokam. Zal' sheŋa din be litaafi ŋo ni lan nyela din toŋdi amini ni zosimdi ka bukaata kam maana.

Tingbana Nangban Yini Laxingu sheli be ni boli yubolig' Yunaitid Neishins la nim zaa dihi nuu gboŋ ni ka dama be zaa yuya ni di kpaŋsi zal' sheŋa ŋan zaa nye ŋan kpaŋsir zosimdi ni toɣsigu tingbana sunsuuni. Binnamda Naa yiko puuni, paɣa bi gari doo, doo mi bi gari paɣa. Be zaa la yim. Ni dinzugu be bor' ni yeda ni suhupielli be ti sunsuuni, ka ti puha yooi tab' zuɣu, ka yelli kam ku nyaŋ ti. Din ni kpaŋsi ka zal' sheŋa ŋan be litaafi ŋo ni maali sokam buchi, sokam maaumi o nii n karim litaafi ŋo ka di kpe o tibili ni venyelinga.

Dinzugu, pumpoŋo,

Jeneral Asembli Laxingu ni di

ti sokam lahabali ka dama

ZAL' SHEŊA ŊAN BE LITAIFI ŊO NI ŊO NYELA

ŋan ni niŋ tingbana ni sokam alifaani. Sokam, zaŋ n-ti tabli dunia-yili laxingu balibu kam zaŋim zal' sheŋa ŋan be litaafi ŋo ni n-niŋ waazibu, ka bo daliri din ni che ka ŋa niŋ bayaana ni achiika: Wulinpuhili, Wulinluhili, Nudirigu, Nuzaa, ni luxulikam. Amaa Zal' sheŋa be ni yu ni ti zaasa kpaŋsi maa n-dii mboŋo.

N-dam 1

Sal' la sala. Behig' be sokam sanimi, din pa la amii. Suhizobo be sokam sani; ka namboɣu beni. Suhubohibo mi bi lan koŋ yigunaadam kam sani. Dinzugu dimboŋo zaa wuhiya ka dama di tu kamaata ka ti zaa yu tab' hali ni ti puuni.

N-yi 2

Zaligu dinkam be litaafi ŋo ni nyela din maani yigunaadam bukaata zaŋ n chaŋ behigu polo. Zaligu bi ti soli ni so gahimmi o kpee. Gbampielli ka soli ka o gahim Gbansabilli; doo di biɛhim paɣa; so mi di zaŋ o daadiini din par' o n zaŋ bobo o taba, o yaa zuɣu. So mi di tehi ni o behig' bee o buni bee o doɣim dahibarka bee o bilichiinsi zuɣu o mali yiko din zemdi o kpee bee n zaɣsir' o.

Din nyaana di ka soli ka so zem o kpee ni o tiŋ viel' zuɣu. Ŋun ya-nim nya suman-tali di pirim ni o ya nyaɣs' zuɣu n lihi zem ban na be Soomanji-tali waamaa dabtini.

N-ta 3

So di pirim o woɣiritali zuɣu yeli ni o tum tuun sheli din gbarigir' behig' ka zal' sheŋa ŋan be kpe bi ti o yelli. Di veeni ka kookali be sokam sanimi ka fawɣili kani.

N-nahi 4

Zaligu bi lan n saɣi ni so zaŋ o yigunaadam kpee niŋ o bilaa; dama dabtini daawabu gariya ka di bi pora. Dinzugu, taali n nye li ni achiika ni nir' kahi dabili bee n da o.

N-nu 5

Zaligu bi lan saɣi ni be niŋ so alaka bee fukumsi biɛɣu din ka albarika di tooni ni di nyaana.

N-yobu 6

Zaŋ n chaŋ dunia-yili loo bee dunia-yili zaligu polo, soli kani ka be tooi pii kaɣili ti so, ka pii doɣu n ti so. Baŋ veeni nudirigu maa ka veeni nuzaa gba.

N-yopin 7

Zaŋ n chaŋ zal' sheŋa ŋan be kundi puuni, yelli din dir' tarima dir' bilchina. Sariya dol' la

yelimaŋli, di bi doli ziri.

N-nii 8

Sariya dibu shee, Gbampielli dini ka la di ko ka che Gbansabilli dini; dama ti zaa la yigunaadam-nima.

N-wei 9

Zaligu bi saɣi ni yelwums' choɣima zuɣu be niɲim nir' fukumsi, bee n kpeh' o duu, bee n kar o o yaanim tiɲ' ni, o ba-nim tiɲ ni ka di ka soli.

Pia 10

Zaligu maa lan wuhi ni solibeni ka nir ni bo soya n tahi o sariya ben ni di li lughusheli ka zualinsi kani, be yi di o sariya ka di bi tiɣi o nini.

Piniyini 11

Kootu yi di nir' sariya, n yi kpeh o la sarika, o mali yiko din zabiri oman zuɣu, n bor loya-nima, ka be zaani o nyaana; ka naɣila ɲun gba nyami ka lala nyela ningbun-duɣili.

Zaligu lan yeli ni di ka soli ka be niɲ nir fitiina ka di lan bi tum m birigi tingban sheli puuni o ni zia maa zal' sheli; bee zal' sheɲa ɲan be litaafi ɲo ni. Nir yi tum m-birigi zaligu, be darigi' o tibili la zaligu kundi ni buɣsi ni be niɲim o shem.

Pinaayi 12

Zaligu lan wuhi ni di ka soli, sal-nim zamba puuni, ka be vihi nir' ni be ban ashili sheli din nye o dahalali; bee o daaliwumma daashili; bee o yili puuni daashhiya; bee n vihi o washiika sheɲa ɲan nye o dini; bee n bo daliri n filim n filim o yoli. Zal sheɲa ɲan be litaafi ɲo ni ze la sokam nyaana pa yino ko nyaan' ka ɲa zeya.

Pinaata 13

Zaligu lan wuhi ni sokam mali soli din gamdi o yubu tiɲ ɲan nuu be zal' sheɲa ɲan zali ɲo ni.

Sokam lan mali yiko din yiri o ya, n duri tinɗuya ka tiligir' o ya na ka taali sheli kani.

Pinaanahi 14

Zal' sheɲa ɲan be kpe lan wuhi ni nir mali soli din zaɲdi o nyevili n zor tiligira ka tiɲ sheli o ni zo n kuli maa nim taxi n deeg' o.

Laabida, ɲunkam yi kpuxi napɔɲ lala yi tummi n birigi o tingbɔɲ zal' sheli bee Tingbana zaasa Nangban yini laxingu zal' sheli, o nye la o takahi bindi maa, dinzuɣu, o ni va o bini.

Pinaau 15

Zaligu din be kpe lan wuhi ni nir' mali yiko din kpehiri oman zuliya sheli ni o suhu ni gbaai.

Di di pirim sheb' bee so suhuyubu zuɣu n moɲ so yiko din ni che ka o tooi kali oman n kpehi zuliya shel' puuni o suhu ni yu.

Pinaayobu 16

Zaligu maa lan wuhi ni paɣ' kam ni doo kam: Kpuɲkpana waamaa Saɣayelga mali yiko din kpuxiri bal' sheli o suhu ni yu n namdi zuliya o yaa tariga. Zal' she ɲa din be kpe ni soɲdi doo shem, di soɲdi paɣ' gba la lala.

Zaligu lan kpaɲsi yeltoɣ' sheli. Yeda ni yeda shee, doo mali soli din kpuxiri o suhuyubu paɣa.

Zaligu lan wuh ni doo mini paɣa n yi laxim n nam tun. Ni dinzuɣu, nama dahilibarka puuni, ni be su doo mini paɣ' zaami.

Pinaayopcin 17

Nir mali yiko din zaani o dahalali azichi bee n nyar' sheb' pahiri oman zuɣu ka be kper' wolima ni.

Dunia yelwumsa ɲun zuɣu ni ninvux' yino suhuyubu zuɣu, soli kani ka be ni tooi fa nir' daazia.

Pisaayika 18

Behig' wuhiya ka dama soli kani ka so tooi boɓi o kpee. Sokam mali soli din tumdi o yubu ka doli adiini sheli din par' o. O suhu yi ti lan je adiini sheli o ni doli maa, o lan mali yiko

din loori adiini sheli din ta o yem. Limama-nim mali soli din kpaɲsir' be daadiini ka jemdi Naawuni be daaɲaɲkaya tariga ka taali sheli kani.

Pishiyinika 19

Zaligu lan kpaɲsi ni yigunaadam kam mali yiko din dir' o suhuyubu daalizama, ka di kun o ni boɾ' lugu sheli, di yi pa alizan sheli din galim.

Pishi 20

Laxingu dinkam gbibi maaligu, litaafi ɲo kpaɲsir' li ka ze di nyaɲa.

Soli kani ka nir' suhu bi gbaai minti sheli ka so tooi kum o yaa zuɲu muɲsir' o ni o kpehi di ni.

Pishi-ni-yini 21

Zaɲ n chaɲ tingboɲ puuni daalizama ni nye sheɲa zaa, soli kani ka di moɲ so di shaawar' sheli, dama zamaatu zaa shaawara n nye li.

Tingboɲ kam mulichi ni yu sheli, dina n nye waazibu. Be suhuyubu maa ka be maali tumdi tuma.

Litaafi ɲo lan kpaɲsi ni gbaaibu yi yen gbaai din vootim' vootir' maɲli n gbaai gbaaibu din ni zaɲ n tum tuma.

Pishi-ni-ayi 22

Zaligu lan kpaɲsi ni sokam mali soli din kuuni o tiɲ zuɲu; dama be zali tingboɲ la ni so kam bukaata maani zuɲu. Ni dinzuɲu, tingboɲ niima nyela tingboɲ zaasa buni, ka di taada kam pa so saandi.

Pishi-ni-ata 23

Zal' sheɲa ɲan be litaafi ɲo ni lan wuhi ni sokam tumdi tuma ka boɲ o suhuyubu tuma din nye din ni soɲ o ka soɲ o mulichi. Sokam lan mali soli din duhiri o yee ka be nyar' tuun suma tir' o.

Nir' woligu bini ni nye sheli, di ka soli ka so tooi moɲ o li.

Tumtumdi kam veeni ka o dir' wahala ka be yori o la yo' sheɲa din ni saɲi o mini o mulichi ka fukumsi ti yen ɲmani di gbaairi o la ka be soɲ o zaligu ni buɲsi shem kundi ni.

Tingboɲ kam mulichi mali yiko, soɲsim soli zuɲu, din zaani be dintoli laxingu sheli be ni boɲni Siliminsili ni ni Treid Yunions la ka di zabiri be tumtumdi' zuɲu.

Pishi-ni-anahi 24

Zaligu lan wuhi ni sokam vuhimi o daaɲaɲkali tariga ka tummi tuma saha, din nyaɲa ka diemmi bee n kperimi kperigu saha.

Pishi-ni-anu 25

Zaligu lan wuhi ni be nam behigu la sokam zuɲu. Ni dinzuɲu, sokam mali yiko din boɾi alaafee soya; dama a laa fee n nye binsheɲukam. Sokam lan mali yiko din wolindi puzuri ni sutura zuɲu, ni yili zuɲu, ni dinkam nye din maani ka pahiri behigu. Zaɲ n chaɲ gu-maɲ daashiya mi polo, ni koɲsim doro, gbariginsim, dakolim, kuriginsim ni dunia yili fukumsi kam, zal' sheɲa ɲan be litaafi ɲo ni soɲdi sokam-mi.

Zaɲ n chaɲ bia mini o ma shee, sokam mi ni bia doɲibu to, dinzuɲu, bia kam, sheeje ni ɲun mi o ba zaa, zal' sheɲa ɲaɲ litaafi ɲo ni zani yim ni bia la bia, ni dinzuɲu ban mali ba nim ni kuuni ka gamdi ka tingboɲ nuu pa be zuɲu shem, ban zi be banim gba mali yiko din gamdi lala.

Pishi-ni-ayobu 26

Zaligu lan wuhi ni daadam kam mali yiko din boɲindi karɲ. Gommanti n su yiko ni be yo sikuru bihi zuɲu ban na piini karɲ; ka na bi karim n chaɲ katiɲa la, zaa zuɲu. Talahi n nye li ni sokam tohi o bia sikuru. Tuun baɲsim sikuru-nim bi koɲ tiɲ kam puuni din dolisir' ban zuɲuri goɾ' ne n-ne la, ka be karindi n baɲdi venyeɲinga.

Zal' sheɲa ɲan be litaafi ɲo ni yeɲiya, ni di veeni ka baɲsim kam pahiri nir' la ninneesim, ka wuhiri bihi jilima ni suzuda ni behigu ni yurlim soya ni nye sheɲa; ka ti wumdi kpamb' yeɲigu, ka suɲulo be sokam sani ka toɲsigu be dunia-yili zuliya kam sunsuuni; ni Musulim-nim ni Yisa Nyaanolib' ni chefirnim sunsuuni, ka Tingbana Naɲgbaɲ Yini Laxingu la nia kam pali.

Ba-nim ni ma-nim mali yiko din piiri karɲbaɲsim sheli be suhu ni yu ni be bihi karim. Zal' sheɲa ɲan be kpe wuhiya ni bihi ba-nim ni be ma-nim yubu la ka zaligu ɲo kpaɲsi n nyaɲ

binsheɣukam.

Pishi-ni-ayopɔin 27

ŋunkam suhu yu ni o kpaŋsi o kali soya bee o diem diɛn shɛli, bee o wa wa shɛli, bee o doli ninneesim so' shɛli, soli beni ka di lan tooi niŋ o yubu ka taali kani.

ŋunkam kpaŋsir' oman zaŋ n chaŋ baŋsim polo, ni ŋunkam lan kpaŋdi oman zaŋ n chaŋ o nya alifaani, soli kani ka so tooi gu di lan soli zaŋ n chaŋ o yubu maa polo.

Pihita-ayi-ka 28

Zal' sheŋa ŋankam be litaafi bil' ŋɔ ni nyɛla ti zaasa fali, dinzugu sokam ni tooi nyu bara n bahi ŋa.

Pihita-yini-ka 29

Bobigu shee, sokam mal' la o soli din kpaŋsir' o ka soŋd' o, ka o bebu mali danke.

Soli kani ka so tooi yɛli ni o yu oman n-ti yaɣi. Yɛlli yi zani, ka be yɛn vihi yɛlli maa, zaligu ni zali shɛm ka di ti soli ni di doli, n yuli maali yɛlli maa ka di ta sokam yɛm.

Di ka soli ka so tooi gbaai gbaaibu ka o gbaaibu maa taɣi Yunaitid Neishins bee Tingbana Nangban Yini Laɣingu ni buɣsi shɛm litaafi bil' ŋɔ ni.

Pihita 30

Ni di ti sokam lahabali ka dama be bi zali zal' sheŋa ŋan be kpe ŋɔ la nin yino ko suɣu, sokam zuɣu ka be zali ŋa. Dinzuɣu, zal' sheŋa ŋan be kpe maa ka bibiɛlim soya zuɣu, bee tingmɔŋ soli zuɣu. Dinzuɣu sokam luɣim tibili venyɛlinga n wum ka di chib' o.